

Zwrot od Europy ku Azji i Pacyfikowi w nowej brytyjskiej strategii globalnej

Przemysław Biskup

16 marca została przedstawiona pierwsza po brexicie całościowa strategia brytyjska w postaci zintegrowanego przeglądu polityki bezpieczeństwa, obrony, pomocy rozwojowej oraz zagranicznej. Dokument „Globalna Brytania w erze konkurencji” wskazuje na podwyższenie roli regionu Azji i Pacyfiku kosztem Europy. Zmiana ta w szczególności może dotknąć państwa wschodniej flanki NATO.

Czym jest zintegrowany przegląd strategiczny?

Dokument jest kolejnym spośród okresowych strategicznych przeglądów obronnych przeprowadzanych od lat 90. XX w. Obecna strategia ma jednak bezprecedensowy zakres przedmiotowy, integrując niemal wszystkie dziedziny szeroko rozumianych relacji zewnętrznych Zjednoczonego Królestwa – poza polityką handlową. Jej filary stanowią: badania i rozwój, porządek międzynarodowy oparty na prawie, wzmacnianie bezpieczeństwa wewnętrznego i międzynarodowego, a także zwalczanie zagrożeń naturalnych i spowodowanych przez człowieka (np. zmian klimatycznych, pandemii, terroryzmu). Podejście to koresponduje z przekształceniami w strukturze brytyjskiego rządu, m.in. z połączeniem ministerstw spraw zagranicznych oraz rozwoju międzynarodowego w marcu ub.r. Ostateczny kształt strategii będzie można ocenić po opublikowaniu w najbliższym czasie planów finansowych i modelu operacjonalizacji polityki obronnej.

Jakie są uwarunkowania nowej wizji strategicznej?

W wymiarze międzynarodowym strategia wynika z wielobiegunowości i wzrastającej konkurencyjności w systemie światowym oraz z potrzeby budowania nowych sojuszy po brexicie. W związku ze stałym wzrostem znaczenia polityczno-gospodarczego Indo-Pacyfiku Wielka Brytania widzi potrzebę wzmacniania liberalnego porządku międzynarodowego dzięki zacieśnianiu współpracy z państwami demokratycznymi tego regionu (np. na

czerwcowy szczyt G7 w Kornwalii rząd Wielkiej Brytanii zaprosił Indie, Koreę Płd. i Australię, [podejmując działania na rzecz powstania grupy D10](#)). Nowa strategia ma też aktywizować rodzimy potencjał technologiczny i przemysłowy. Przykładowo rozbudowa marynarki wojennej, sił powietrznych czy kosmicznych ma wzmocnić integrację gospodarczą państwa oraz regiony niedofinansowane (stąd zapowiedź lokowania kontraktów i inwestycji w Szkocji, Walii, Irlandii Płn. oraz płd. i środkowej Anglii).

Jakie są podstawowe założenia nowej brytyjskiej strategii globalnej?

Jako główne źródło wyzwań wojskowych i bezpieczeństwa strategia identyfikuje Rosję, jako najważniejszego partnera – USA, zaś jako kluczowy sojusz – NATO. Dokument wskazuje na współpracę dwustronną z szeregiem państw UE, ale w odniesieniu do Unii jako organizacji międzynarodowej akcentowana jest potrzeba obustronnych korzyści. Chiny wskazane zostały jako konkurent systemowy, ale też – partner gospodarczy i w zakresie rozwiązywania problemów globalnych. Ekspozowaną pozycję zajmują państwa regionu Azji i Pacyfiku, który jest postrzegany jako klucz do brytyjskiego rozwoju gospodarczego (o czym świadczy także m.in. wniosek akcesyjny do [CPTPP](#) z 1 lutego br.). Zjednoczone Królestwo chce elastycznie łączyć takie instrumenty jak dyplomacja, obronność, współpraca technologiczna (np. udział sojuszników w programie kosmicznym) czy pomoc rozwojowa w rozwiązywaniu problemów globalnych (np.

KOMENTARZ PISM

przewodnictwo COP26 w Glasgow czy [sprzedaż licencji na szczepionkę antycovidową](#)).

Co nowa brytyjska wizja strategiczna oznacza dla UE i NATO?

Widoczne od stycznia rozluźnianie unijno-brytyjskich więzi gospodarczych wydaje się przenosić na pole polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Choć udział Wielkiej Brytanii w programie UE Horyzont ułatwi współpracę technologiczną i naukową, państwo to akcentuje własną autonomię decyzyjną (np. w polityce sankcji) oraz suwerenność nad Gibraltarem i bazami na Cyprze. Dokument potwierdza zobowiązania brytyjskie w ramach NATO, w tym obecność wojskową w Estonii i Polsce oraz podwyższenie poziomu wydatków obronnych do 2,2% PKB. Niemniej struktura wydatków, rozbudowa arsenału odstraszania nuklearnego o ok. 45% i modyfikacja zasad jego użycia, plany rozwoju baz i misji wojskowych w Afryce, Azji i Australii, a także wzmocnienie ofensywnych zdolności cybernetycznych i robotyzacji pola walki zapowiadają przekierowywanie aktywności brytyjskiej poza Europę.

Co nowa brytyjska wizja strategiczna oznacza dla Polski?

Dokument określa Polskę jako „kluczowego partnera w zakresie bezpieczeństwa europejskiego”. Współpraca na tym polu najprawdopodobniej będzie realizowana na podstawie wspólnego członkostwa w NATO. Choć pełna ocena strategii UK będzie możliwa dopiero po ogłoszeniu finansowania, zapowiedzi wskazują na redukcję wojsk lądowych. Może to oznaczać podtrzymanie brytyjskiej obecności na wschodniej flance NATO, ale jednocześnie konieczność zwiększenia samodzielnego zaangażowania ludzkiego i materialnego pozostałych sojuszników. Przy uwzględnieniu planów inwestycyjnych Wielkiej Brytanii dotyczących nowych technologii może to stworzyć impuls do rozwijania współpracy polsko-brytyjskiej na podstawie traktatu obronnego z 2018 r. Patrząc całościowo na strategię brytyjską z polskiej perspektywy, potencjał współpracy (w formacie dwustronnym i unijnym) można dostrzec też w polityce sankcji, klimatycznej i rozwojowej.